

Dobrá nálada pri Zbojníckej studničke

N. SLANÁ - Spev, vrava, smiech, dobrá nálada a hra na akordeóne sa pri Zbojníckej studničke ozývali celý deň.

FSS Hrabina vznikla pri Miestnom odbore Matice slovenskej v Nižnej Slanej pred dvoma rokmi a prvé verejné vystúpenie mala pri otvorení Domu Matice slovenskej v Rožňave. Počas krátko pôsobenia sa členovia už prezentovali na mnohých podujatiach nielen v okolí, ale aj mimo okresu, napríklad v Martine, alebo v Hrušove. Radosť zo spevu je už prenesená aj na spoločných podujatiach, tak ako tomu bolo pri varení gulášu pri Zbojníckej studničke. Spev, vrava, smiech, dobrá nálada a hra na akordeóne sa ozývali po celý deň. Našli sa aj nové pesničky a už tu bol aj nácvik na ďalšie vystúpenia. Pekné snečné počasie bolo príjemným spštením sviatočného dňa.

text a foto
Zlatica HALKOVÁ

NA SLOVÍČKO...

Októbrová úcta k starším

Mesiac október je charakterizovaný ako mesiac úcty k starším. Ale položme si otázku - máme vyjadrovať úctu starším iba v októbri?

Myslím si, že nie. Práve naopak - každý deň si vážme našich rodičov, starých rodičov, chovajme sa k nim tak, ako by sme chceli, aby sa naše deti a vnúčatá chovali o niekoľko rokov k nám.

Práve medzi našimi maticiarimi sú starí rodičia oveľa vitálnejší a aktívnejší, ako tomu bolo pred pár rokmi. Berme si od nich múdrosť sedín a spoločne sa stretneme na peknom podujatí. Vždy

pokračovanie str. 2

PUBLICISTIKA

Gemerské spojky

Za obcou Slavošovce stojí takmer dokončený železničný tunel, cez ktorý však nikdy neprešiel vlak. Počas jeho prehladky sme obdivovali precíznu prácu, ktorej neublížilo ani 70 rokov bez údržby a prevádzky. Tunel patril do sústavy železničných stavieb, známych pod názvom Gemerské spojky.

čítajte na str. 4

O vlastenectve našich detí

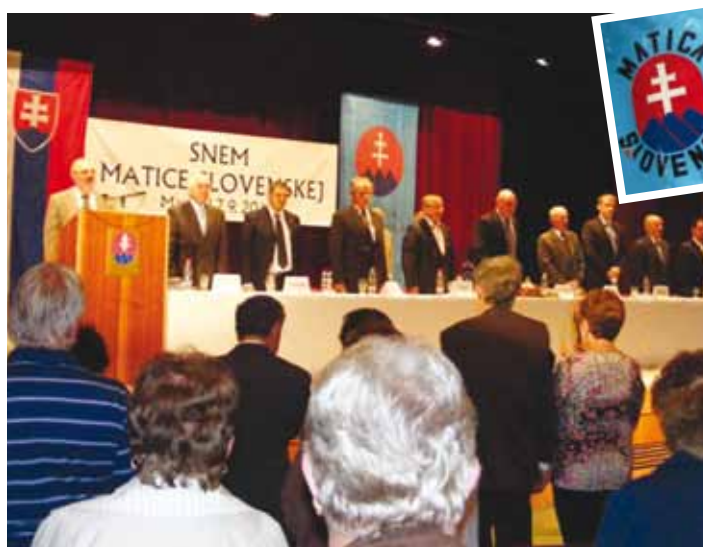
V rozhovore tohto čísla vám prinášame názory a pohľady na súčasnú výchovu a vzdelávanie našich detí v otázke národného citenia a vlastenectva v rozhovore s PaedDr. Jankou Mičudovou, dlhoročnou učiteľkou na základných školách a poslankyňou rožňavského mestského zastupiteľstva.

čítajte na str. 5

Matičný snem v znamení zmien

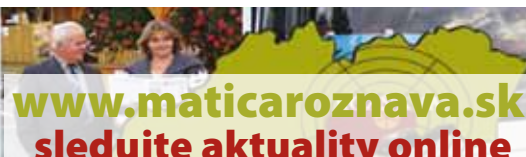
MARTINA - dňa 17. septembra 2011 sa v priestoroch Spojenej školy na Ulici Červenej armády 25 v Martine uskutočnil preloMOVý Snem Matice slovenskej.

Vrava a veľká účasť delegátov pri prezentácii boli predzvesťou aktívneho záujmu o zmeny v činnosti a pôsobeniach Matice slovenskej. Snem sa slávnostne otvoril o 10.00, pri zvučke Matice slovenskej a štátnej hymny Slovenskej republiky. Úvodného slova sa chopil správca MS, ktorý privítal hostí a delegátov Snemu. Vyhlásenie Roku Matice slovenskej, pri príležitosti 150. výročia jej založenia, si získalo všetkých účastníkov, tak ako

si ich získal aj príhovor predsedu Matice slovenskej, Mariána Tkáča. Nasledovali príhovory vzácných hostí a to príhovor podpredsedu NR SR, Róberta Fica a vedúceho kancelárie prezidenta Slovenskej republiky, Milana Čiča. Po schválení programu rokovania, rokovacieho poriadku a pracovných komisií nasledovala pracovná časť.

dokončenie
+ fotogaléria na str. 8

www.maticaroznava.sk
sledujte aktuality online

DMS v Rimavskej Sobote oslávil 15. rokov

R. SOBOTA - Slávnostný program pri príležitosti 15. výročia otvorenia Domu Matice slovenskej v Rimavskej Sobote pozdravili čelní predstavitelia mesta, samosprávy, Banskobystrického kraja, matičiari zo širokého okolia, na čele s predsedom Matice slovenskej Mariánom Tkáčom a prvým podpredsedom Igorom Kovačovičom. Medzi hosťami bol aj biskup Západného dištriktu

Evangelickej cirkvi a.v. na Slovensku Milan Krivda a vedúci odboru školstva, sociálnych vecí a kultúry mestského úradu Viliam Vidinský. Potešujúce bolo, že riaditeľku DMS v Rimavskej Sobote Ingrid Šulkovú svojou účasťou podporili aj kolegyně z Lučenca, Rožňavy a Filakova. V kultúrnom programe sa predstavil Detský folklórny súbor Lieskovček, Folklórny súbor Hájik a spevácky zbor Bona Fide.

Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas

ROŽŇAVA - Gemerské osvetové stredisko v Rožňave v spolupráci s Domom Matice slovenskej v Rožňave zorganizovali okresnú súťaž v prednese slovenskej rozprávky. Podujatie je organizované na počesť

nášho významného rodáka slovenského rozprávkara svetového mena Pavla Emanuela Dobšinského (16.03.1828 Slavošovce – 22.10.1885 Drienčany). Poslaním a cieľom súťaže je viesť deti k

poznávaniu slovenskej rozprávky, objavovať krásu rodnej reči a umeleckého slova. Víťazky postupujú na celoslovenské kolo, ktoré bude 20.10.2011 v Drienčanoch.

-hal-

Októbrová úcta ...

dokončenie zo str.1

sa nájde skupina mladých, ktorí si vážia starších a som rada, že u nás to takto je.

V tomto mesiaci sa stretne na rôznych podujatiach, napr. pripomenieme si nášho rodáka - svetového rozprávkara P. E. Dobšinského v prednese slovenskej rozprávky deťmi a mládežou z našich škôl, spomenieme si aj na ďalšieho rodáka na Jura Hronca, keď sa predjeme po jeho chodníkoch. Máme veľa spoločného a nielen v tomto mesiaci, ale zachovajme si vzájomnú úctu, radosť z každého dňa a potešenie z krásnych stretnutí.

Zlatica HALKOVÁ
riaditeľka Domu MS v Rožňave

VÝSLEDKY :

I. kategória: žiaci 2. – 4. ročníka ZŠ

1. Michaela Urbančíková ZŠ Pionierov Rožňava
2. Lucia Urbančíková ZŠ Pionierov Rožňava
3. Lucia Uličná ZŠ Kozmonautov Rožňava

II. kategória: žiaci 5. – 7. ročníka ZŠ a žiaci I. – III. ročníka OGY

1. Klaudia Beitlerová ZŠ Štítnik
2. Nicol Hliváková ZŠ Pionierov Rožňava
3. Tamara Smiková ZŠ akad. Hronca Rožňava

Cenu divákov získali:

Michaela Urbančíková a Tamara Smiková

Po stopách Akademika Hronca

GOČOVO - Klub slovenských turistov v Rožňave zorganizoval turistickú akciu pod názvom: „Po stopách Akademika Hronca“, ktorého sa zúčastnili aj Matičiari z rožňavského okresu. Juro Hronca bol významný slovenský matematik, vysokoškolský pedagóg a rokov 1945 až 1954 aj predsedom Matice slovenskej. Narodil sa a je pochovaný v malebnej obci v Rožňavskom okrese a to v Gočove.

Zraz turistov bol o 8.00 hodine na autobusovej stanici v Rožňave, odkiaľ nás špeciálny autobus, plný nadšených turistov, vyviezol až na Súľovské sedlo. Tu sa pomaly s vychádzajúcim slnkom začala naša cesta, viedla čarovnou jesennou prírodou a z istých bodov sme mali krásny výhľad na okolité vrchy, kopce a kotliny. Najkrajší výhľad sa nám však naskytl z Jasenovho vrchu, cez ktorý sme prechádzali. Trasa nebola vôbec náročná, sem-tam sa objavilo mierne stúpanie, ale vďaka príjemnému počasiu a fajn ľuďom, ubehla veľmi rýchlo. Naša trať bola dlhá približne 12 km a do miesta určenia, do obce Gočovo, sme sa dostali asi za 4 hodiny.

Ako sa v Polome tancovalo

G. POLOMA - Napriek chladnému počasiu bolo v sobotu večer v Gemerskej Polome v Kine Rozvoj príjemné teplo. Preplnená sála sledovala kultúrny program domácich folklórnych kolektívov, ako aj hostí – Ludovej hudby Železiar z Košíc, Ludovej hudby Zbuj a sólistov FS Buzavirág z Rožňavy. Slávnostný program pri príležitosti 5.výročia FS Hadäre spojený s krstom albumu „Ej mám ja lúšku“ zahŕňal rôzne programy – Gemerská Pohroma, Ja malý Janko, nebudem darfo, Na kockoch, Po Goralsky, Zbojnici, Poloma očami fotografa, Ja mám rád Bugi Bugi, Tanec podľa výskumu a predstavenie manželov Puškášovcov, ktorí celý svoj život venovali zachovávaniu národnej kultúry a folklóru. Čas rýchlo plynul a to Polomci ani neukázali všetko.

Ján Šafár a Martinka Zagibová z Gemera medzi najlepšimi

KOJŠOV - Už po trinásty krát zneli v malebnej dedinke pod Kojšovskou hoľou heligónky v rámci nesúťažnej prehliadky sólistov-heligonkárov. Tak ako každý rok, aj tento prebehol pod gestorstvom Mgr. Daniela Zemančíka, riaditeľa Krajského múzea v Martine. Nechýbal predseda Matice slovenskej Marián Tkáč a nás, Rožňavčanov, zastupovali Ján Šafár z Gemerskej Polomy a Martinka Zagibová z Pače Organizátori – Obecný úrad, MO MS v Kojšove a DMS v Spišskej Novej Vsi - očakávali svojich známych z predchádzajúcich rokov, ale najmä nováčikov, ktorí sa vraj dočkali o vynikajúcej akcii a prišli medzi nás „na skusy“. Prihlásilo sa 35 heligonkárov a všetci vystúpili v trojhodinovom programe. Ťažko je hodnotiť kto bol najlepší. Všetci dali do svojej hry všetku lásku k tomuto nástroju, ale najmä ľudovej piesni, od Záhoria cez Gemer po Vranov, Humenné i Bardejov. Samozrejme nezabúdame na domácich i všetkých z Hnileckej doliny. V úvode sa blahoželalo ujoji Bendíkovi z Hrušova k jeho životnému jubileu, a privítali sme najmladšiu účastníčku Martinku Zagibovú z Pače. Okrem rodinky

Benckovej z Prakoviec, ktorá každoročne rozihrá žilky všetkým prítomným, prišli medzi nás aj vranovskí heligonkári, ktorých heligónky zneli naozaj naďaleko a ktorí o sebe tvrdili, že nikto ich neprekona vo veku, lebo ako skupina majú spolu viac ako 300 rokov...

Podujatie navštívila aj manželka a deti Štefana Šefčíka, na počesť ktorého sa toto podujatie koná. Teší ma aj účasť matičiarov z ďaleka i z blízka, ktorí nás prišli podporiť.

Predseda Matice slovenskej Ing. Marián Tkáč bol prevzpený nielen krásou dedinky v údolí, chrá-

mom, ale aj našou akciou a veríme, že Kojšovská heligónka mu zostane navždy v pamäti.

V závere by som sa rada poďakovala všetkým organizátorom, zvlášť ale starostovi Ing. Bašniarovi a všetkým poslancom OÚ, ktorí pomáhali, predsedníčke MO MS Rozálii Juríkovej a všetkým sympatizantom Matice slovenskej, ale i tým, ktorí boli v pozadí, ale vykonali obrovskú prácu.

Tešíme sa na nasledujúci ročník a na všetkých, ktorí medzi nás prídu.

Mgr. Ružena Dorčáková
riaditeľka Domu Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi

KOMENTÁR

Superbohatá otrokracia

Dnes a denne sa presvedčame o tom, že chod vyspelych demokratických krajín v reáliách stále menej a menej ovládajú politici, národné vlády či európske centrály. Reálnej výkonnej moci sa totiž chopila úzka vrstva veľmi bohatých ľudí, nadnárodných lobingov, holdingov a všakovakých ďalších – ingov a bánk, za ktorými sa skrývajú – často veľmi dôkladne ukrytí – ONI. Naši novodobí ekonomickí otrokrati.

Azda najpresvedčivejším dôkazom toho, že z demokracie sa pomalicky stáva iba okrasný plášť a púťové pozlátko, je ekonomická situácia vyspelych krajín a všadeomielaná kríza. Krajinné politiky a vlády strácajú svoju reálnu moc kormidlovať krajiny ekonomicky a spoločensky, keďže sú pod tlakom korporácií a lobistov (často volebných mecenášov). Človek si iba nevedojak uvedomí, že boháči, relatívne úzka skupina v pozadí, už dnes ovládla asi všetko. A keď pripustíme, že ovládla relatívne všetko, dlhuje už vlastne samej sebe. Aj z toho je kríza.

Smutnou skutočnosťou je, že tieto dlhové problémy sa v spoločnosti riešia na úkor tých najbezmocnejších – obyčajných ľudí. Táto skupina je cez najlepšiu dojnú kravu na svete – štát – doslova zotročená. Boháči skúpili čo sa len dalo. Časť ľudí vytlačili na úradu práce a tí, čo zostali, pracujú častokrát za minimálne mzdy. Boháči sa nalepili ako prísavky na štátne zakázky a ministerské válovy a tak pracujúca vrstva vyrába na ich nepríčetné zisky, na svoje smiešne mzdy, na podpory a sociálne žobračky pre poberateľov, na chod štátu a samospráv, na svetlo aj tmu, na teplo aj zimu a poskladá sa aj na krízy, počas ktorých zdecimované ekonomiky a bábkovi politici nezvládajú vykrývať tento šíalený kolotoč.

dokončenie na str. 3

Matičiarci z G. Polomy na Národnom cintoríne

MARTIN - Snem Matice slovenskej v Martine podporili okrem samotných delegátov aj matičiarci z Gemerskej Polomy na čele s predsedníčkou Lydkou Sústrikovou. Popri delegátoch snemu prišli na poznávací zájazd a položili veniec v národných farbách na Národnom cintoríne k pomníka Karola Kuzmányho – prvého podpredsedu Matice slovenskej. V Slovenskom literárnom múzeu ich sprevádzala Eva Kalnická a na Národnom cintoríne sa im venovala Jelka Borcovanová. Celodenný národný program oboch skupín sa pri návrate domov pretavil v jednu spoločnú matičnú rodinu a spev v autobuse napriek únave neutíchal. Naše poďakovanie patrí všetkým, ktorí voľnú sobotu venovali dobrej myš-

lienke a veľké poďakovanie patrí nášmu neúnavnému delegátovi,

ale aj fotografovi Jožkovi Sabovi z Rakovnice.

-hal-

Prechod tunelom, cez ktorý nikdy neprešiel vlak

SLAVOŠOVCE - Dňa 24. septembra 2011 sa uskutočnil turistický prechod Slavošovským tunelom pod Homólkou /744 m/, ktorý zorganizovala obec Slavošovce za spolu-práce poslancov, starostov, priaznivcov Revúckej a Štítnickej doliny a za podpory sponzorov. Záujem o prechod 2400 metrov dlhým tunelom bol mimoriadne veľký. Zo slavošovskej strany bolo viac ako 100 účastníkov a to z niekoľkých generácií. Medzi nimi nechýbali nielen viac ako 80 – roční priaznivci turistiky, ale aj najmladšia 10 – mesačná účastníčka. Prechodu tunelom sa zúčastnili i zástupcovia Košického a Banskobystrického samosprávneho kraja, primátori, starostovia, poslanci regiónu, zástupcovia občianskych združení, turistických klubov i Matice slovenskej.

Starosta obce Slavošovce a zároveň poslanec KSK Ing. Štefan Bašták privítal účastníkov v sále kultúrneho domu. Oboznámil ich s históriou obce, ktorej súčasťou sú významné osobnosti ako P. E. Dobšinský, Ondrej Vansa, Ján Čaják ml., Johanka Gyúrkyová a ďalší. Po krátkom občerstvení sa účastníci presunuli do pamätnej izby P. E. Dobšinského, kde ich sprevádzal jej zakladateľ a správca PaedDr. Milan Sajenko. Po prehliadke sa všetci dali na pochod ku vchodu do tunela, ktorý trval cca 25 min. V areáli pred vchodom, kde je novopostavený prístrešok autora Rudolfa Pažitku, bola krátka prestávka na občerstvenie. Pred začiatkom vstupu nás PaedDr. M. Sajenko oboznámil

s históriou výstavby tunela. Datuje sa od roku 1941 – do roku 1944, kedy v lete 1944 bola stavba zastavená pre vypuknutie SNP. I keď práce potom ešte z časti pokračovali do roku 1949, tunel nebol uvedený do prevádzky, pretože po navrátení územia južného Slovenska po kapitulácii Maďarska trať stratila pôvodný význam.

Počas prechodu tu-

nelom nás zaujal jeho veľmi zachovalý stav. Je široký 4m a vysoký 6,5 m. Pôsobil dojemom, akoby bol dokon-

čený iba prednedávnom. Ocenili sme kvalitu a precíznosť práce ľudí, ktorí ho stavali. Jeho vek skoro 70 rokov pripomínali iba krásne kvaple, ktoré sa počas desaťročí vytvorili na niektorých miestach. Po 45 minútach chôdze sa objavilo svetlo na konci tunela a my sme z neho vyšli do krásneho slnečného dňa. Po prejdení rovného i členitého úseku, kadiaľ mali byť položené koľajnice sme vošli do Kopráškého tunela, dlhého 245 m. I k tomuto tunelu, tak ako k Slavošovskému a tunel u Pod Dielikom nebola dokončená trať. Koprášsky tunel slúžil v minulosti ako sklad ovocia a zeleniny, preto bol z oboch strán zamurovaný. T. č. je prechodný len vďaka vysekanému otvoru. Po prejdení tunela sme sa ocitli na širokom priestranstve. Tam nás už očakávali zástupcovia Banskobystrického samosprávneho kraja, obce Magnezitovce a priaznivci revúckeho regiónu, s ktorými sme zotrvali v družnom rozhovore. Občerstvenie vo forme chutného guláša, ovčieho syra i makovej a orechovej štrúdle nám prišlo veľmi vhod. V blízkosti miesta oddychu sa nachádza Mníšanský viadukt. Fotografické zábery z neho a z okolitej prírody nepotrebujú komentár.

Cesta späť tunelmi nám ubehla veľmi rýchlo a od obce Slavošovce dostal každý účastník Účastnícky list. Zámer organizátorov spojiť dobré s užitočným sa splnil. Na svoje si prišli tí, ktorým je blízke obnovovať, či objavovať staré zabudnuté skvosty vytvorené predošlými generáciami, kochať sa krásou gemerskej prírody a upevniť priateľské vzťahy v rámci regiónov. Zásluhou obcí Slavošovce a Chyžná Voda, mikroregiónov Štítnická dolina a Magnezit stretnutia smerujú k zachovaniu artefaktov tunelov pre budúce generácie a využívaniu a verme že i s finančným príspevom štátnych orgánov a samospráv na rozvoj turistiky a cestovného ruchu.

Ďakujeme organizátorom za krásny zážitok a tešíme sa na ďalšie stretnutie.

Oľga Benediktyová
Predsedníčka

MO Matice slovenskej v Rožňave

Na jazde naprieč horným Gemerom sa zúčastnili majú aj veľkí

ROŽŇAVA - Vyštudovala učiteľstvo na Pedagogickej fakulte v Prešove. Počas svojej tridsaťročnej praxe v školstve sa venovala deťom na základných školách, pôsobila v rôznych iniciatívach a vzdelávacích projektoch, kde získala roziashle vedomosti, prax, ocenenia a certifikáty vo svojej odbornosti. Aspoň v skratke spomeňme Národný projekt ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, vzdelávanie multiplikátorov pre školské vzdelávacie programy ISCED 1, ISCED 2, vzdelávanie v oblasti Využitie informačných a komunikačných technológií v práci učiteľa, Bola vedúcou sekcie zástupcov riaditeľov základných škôl okresu Rožňava, zástupkyňou riaditeľa školy, vedúca metodického združenia. Dnes pôsobí ako učiteľka na Základnej škole na Zakarpatskej ulici a vo verejnom živote ako poslankyňa Mestského zastupiteľstva v Rožňave, predsedníčka Dozornej rady RVTV, členka komisie vzdelávania, kultúry, mládeže a športu, členka ZPOZ, členka Rady školy pri ZŠ na Ulici pionierov a MŠ na Ulici kyjevskej v Rožňave, členka Obcej rady. PaedDr. Janka Mičudová odpovedala na naše otázky v oblasti výchovy detí k národným hodnotám a vlastenectvu.

PaedDr. Janka Mičudová

K vlastenectvu detí hrou a zážitkom

Ako vnímate u detí a školskej mládeže národné čítanie? Existuje vôbec nejaké? Ak áno, existuje iba v príležitostnej forme napr. počas hokejových šampionátov, alebo je možné u detí postrehnúť aj „pravejšie“ vlastenecké prvky? Ako vlastne deti dnes vnímajú Slovensko ako svoju vlasť a slovenskosť ako záujem o svoje národné korene?

Ako učiteľka, ktorá pôsobí v oblasti školstva už viac ako štvrtstoročie, si uvedomujem význam zdravej vlastenectva ako prostriedku sebauvedomovania sa moderného európskeho národa, (akým slovenský národ je) v multikultúrnom globalizujúcom sa svete. Som teda presvedčená, že táto zložka výchovy akou je vlastenectvo, nemôže absentovať v modernom výchovno-vzdelávacom procese.

Podľa môjho názoru je vlastenecká výchova v súčasnom školstve dostatočne implementovaná do výchovného procesu na všetkých stupňoch vzdelávania a vo všetkých typoch škôl. Jedným z cieľov výchovy a vzdelávania podľa školského zákona je „posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre“.

Čo sa týka toho, ako deti vnímajú Slovensko, aj tu je jednoduchá odpoveď. Mnohé z nich ho vlastne ani prakticky nepoznajú. Všetky informácie o rodnej krajine sú viac menej v teoretickej rovine, kedy im ukazujeme na obrázkoch a fotografiách krásy slovenskej prírody, pamätne miesta, slávne osobnosti, či historické pamiatky. Žiakov zaujíma minulosť ich predkov, chcú spoznať svoj rodokmeň, tešia sa na rozprávania ako sa žilo voľakedy, majú radi príbehy a povesti z obdobia kráľov, kráľovien, veľkých vodcov a bojovníkov kmeňov, zaujímajú sa

dokonce aj o vznik prvého písma a jeho ďalší vývin – aj keď niekedy by chceli, aby sa používala gramatika „Piš, ako počuješ“. Tešia sa na tradície sviatkov, akými sú Vianoce, Veľká noc, a pod. Čo však tu chýba, je autentičnosť a vlastná skúsenosť žiakov. Necestujú po krajine, pretože nemajú s kým, nevidia tú krásu, ktorá ich obklopuje, pretože im ju nikto ešte neukázal. Tu je hlavný a podstatný dôvod, prečo niektorí nemajú vybudovaný vzťah ku Slovensku. Mnohé deti počujú zo strany svojich rodičov len samé negatíva na vlastnú krajinu. Či sa to týka práce, finančného ohodnotenia, bývania, cestovania, kultúrneho využitia a pod. Nestačí umiestniť do tried niektoré slovenské symboly a už si myslíme, že deti sú vlastenci. Je to veľmi zložitá otázka a potrvá mnoho rokov, kým si „otvoríme“ oči a začneme sa správať k našej domovine ako ku vlastnej a nie ako k „macoche“.

V Matici slovenskej sa uvažuje o rozbehnutí projektu tzv. školských odborov mladej Matice, ktoré by vznikali pri jednotlivých školách a ich poslaním by malo byť vytváranie vzťahov k národu, jeho histórii, a rozvoj vlasteneckého čítania. Myslíte si, že by tieto aktivity pomohli vybudovať alebo upevniť národné povedomie a prispieť k výchove mládeže v zmysle tradičných hodnôt? Myslíte si, že by deti prejavili záujem?

Je chvályhodné, že aj členovia Matice slovenskej majú záujem o užšiu spoluprácu so základnými školami, pretože si myslím, že sú najfundovanejšia organizácia, ktorá dokáže predostrieť žiakom nové témy týkajúce sa vzťahu k slovenskému národu. Deti sa veľmi radi zapájajú do zaujímavých tvorivých aktivít, ktoré sú zmysluplné a obohatia ich svet. Najviac v ich požiadavkách figuruje priama účasť na aktivitách, kreatívne myslenie,

tvorivá činnosť, menej uprednostňujú memorovanie, prednášky či referáty. Deti privítajú nové tváre z radov členov Matice Slovenskej, ktoré im ponúknu prácu v tvorivých dielnach, prezentácie zaujímavých oblastí národného života, exkurzie, výlety a rôzne iné aktivity na tému vzťahu k svojej vlasti, svojmu národu. Deti navštevujú s rodičmi naše krásne slovenské miesta len veľmi veľmi málo, povedala by som, skoro vôbec. Nevieť, či je to vecou financií a rodinného rozpočtu alebo nezáujmu rodičov o vlasť, v ktorej žijú. Mnoho žiakov základnej školy okrem toho, čo ponúka škola, nenavštívili ani jedno historické miesto našej vlasti. Majú sice prehľad o skanzenoch, banských mestách, prírodných múzeách, Národnom cintoríne či miestach, kde sú pochovaní naši predkovia, folklórnych slávnostiach, národných knižnicach, pamiatkach Bratislavy, Martina, Banskej Bystrice a pod., lebo sme ich to naučili z literatúry. Teda nikdy tam neboli, nikdy nemali možnosť spoznať resp. navštíviť danú lokalitu prakticky.

Matica slovenská v súčasnosti prechádza istým obrodzovacím procesom. Aké nápady, nástroje, projekty a pod. by ste uvítali z pohľadu maticných aktivít v našom meste a regióne?

Skutočne ma teší fakt, že nový predseda Matice slovenskej Ing. Marián Tkáč, PhD predstavil i v Rožňave na besede novú víziu Matice, ktorej podstatou má byť akčnosť, aktívnosť, výrazné omladenie. Chcela by som podporiť aj naďalej aktivity Matice slovenskej v spolupráci s ďalšími organizáciami smerom k žiakom ako sú: Súťaž v prednese povestí Šalianky Matko, Slávik Slovenska 2011, Kellnerova Poloma – súťaž v prednese, 1. detský folklórny festival a okresná súťažná prehliadka detských

folklórnych súborov v Rožňave, súťaž Slovensko v histórii, výstava Ako sa robí kniha, projekt Ludové klenoty, a pod. Je však škoda, že týchto aktivít sa zúčastňujú väčšinou jednotlivci. U nás absentuje masovejšie podujatie, ktoré by poskytlo priestor väčšiemu počtu detí, ktoré by bolo potrebné osloviť. Jedná sa o aktivity, o ktorých som sa už zmienila v predchádzajúcich vyjadreniach.

Žijeme v národnostne zmiešanom regióne. Ako vnímate súčasnú situáciu a vzťahy slovenskej a maďarskej komunity v Rožňave? Myslíte si, že sú napäté aj medzi bežnými ľuďmi, alebo vytvárajú napätie „iba“ miestni či vrcholoví politici?

Aj napriek tomu, že žijeme v národnostne zmiešanom regióne, nemám pocit, že by sa obidvom komunitám slovenskej i maďarskej žilo v Rožňave ťažko resp. že by nenažívali „podľa dobrých susedských vzťahov“. Vzťahy ovplyvňuje nie národnostná otázka, ale charakter jednotlivých ľudí. Nepozerám sa na človeka ako na Slováka alebo Maďara. Hodnotím jeho úsilie, charakter, vlastnosti, spôsob komunikácie a vnútornú ohotu spolunažívať v pokoji, slušne a podľa pravidiel. Mám veľmi veľa známych, ktorí sú maďarskej národnosti a sú to ľudia s veľkým srdcom, mimoriadnymi schopnosťami. Nemám pocit, že by sa v Rožňave uprednostňovali spoluobčania slovenskej národnosti pred inými. Či už v oblasti školstva, kultúry, každodenného života, všade sú pre obidve komunity vytvorené rovnaké podmienky pre dobré spolunažívanie a sebarealizáciu.

Jaroslav VERLÍK
(KRÁTENE)

kompletný rozhovor nájdete na:
www.maticaroznava.sk

knižné tipy

Štefan MORAVČÍK Povesti o slovenských hradoch

Pod čarovným prútkom vynikajúceho rozprávača ožívajú opustené hradné múry. Podivné zvuky sa nesú zo starých mučiarní a hladomorní, vŕzgajú pánty zabudnutých truhlíc v katakombách, biele panie tancujú v cimburkách... Štefan Moravčík – mág slovných hier, vynikajúci znalec histórie – ponúka originálne spracovanie tradičnej veľkej témy: bohatej, rozvetvenej mytológie slovenských hradov. V abecednom poradí od banskoštiavnického Starého hradu až po zvolenský Pustý hrad vás zavedie na 54 najznámejších hradov a zámkov Slovenska a vyrozpráva vám ich najneuveriteľnejšie príbehy. Navštívite miesta, na ktorých sa písali rušné dejiny našej krajiny, nazriete do tajuplných komnát, ktoré pamätajú lesk i biedu svojich obyvateľov, lásku i zradu, očarujúce bály i temnú pavučinu intríg...

Vydavateľstvo Matica slovenskej, www.vydavatel.sk
Cena knihy: **7.57 EUR**

členstvo v Matici slovenskej

Záujemcovia o členstvo v Matici slovenskej sa môžu stať členmi MS buď ako členovia miestneho odboru, alebo ako individuálni členovia.

Zriaďuje sa zakladajúce / podporujúce členstvo, ktoré symbolicky nadväzuje na zakladajúcich členov Maticy slovenskej od roku 1863 do roku 1873. Zakladajúci / podporujúci členovia sú vedení v osobitnej evidencii ČÚ, vydáva sa im členský preukaz v podobe diplomu s číslaním nadväzujúcim na rok 1863 až 1873. Zakladajúcim / podporujúcim členom sa môže stať každý, kto prejaví oň záujem a vyjadrí súhlas so stanovami a programom Ma-

tice slovenskej. Podmienkou je zaplatenie členského vo výške najmenej 500 €. Osvedčenie o vzniku zakladajúceho / podporujúceho členstva vystaví ČÚ na základe písomnej prihlášky zaslanej záujemcom.

V prípade Vášho záujmu o členstvo v Matici slovenskej, kontaktujte :

Členské ústredie Maticy slovenskej
Mudroňova č. 1, 036 52 Martin
tel. + fax: 043/423 91 97
e-mail: cums@matica.sk

výročia v októbri

- 8.10.1816** - Gustáv Adolf SZEBERÍNÝ - biskup, cirkevný hodnostár, verejný činiteľ, náboženský spisovateľ (* Kochanovce, † 19.8.1890 Békecsaba – MR) **195. výročie narodenia**
- 12.10.1841** - Andrej ČERNIANSKY - redaktor, publicista (* Rajec, † 1.2.1923 Martin) - **170. výročie narodenia**
- 12.10.1986** - Mikuláš HUBA - slovenský herec, pedagóg na VŠMU (* 19.10.1919 Sp. Nová Ves, † Bratislava) - **25. výročie smrti**
- 15.10.1781 - 230. výročie vydania** Tolerančného patentu cisára Jozefa II.
- 18.10.1806** - Karol BRAXATORIS - kňaz, básnik, náboženský pevec (* Krupina, † 12.5.1869 Hontianske Tesáre) - **205. výročie narodenia**
- 19.10.1901** - Ľudo ONDREJOV - básnik, prozaik, autor pre deti a mládež, prekladateľ, pracovník MS (* Slanje - Juhoslávia, † 18.3.1962 Bratislava) - **110. výročie narodenia**
- 19.10.1936** - Vincent ŠIKULA - prozaik, básnik, tvorca pre deti a mládež, pedagóg, dramaturg, redaktor (* Dubová pri Pezinku, † 16.6.2001 Modra) - **75. výr. narodenia / 10. výr. smrti**
- 20.10.1906** - Štefan HOZA - autor literatúry pre deti a mládež, odborný spisovateľ, libretista, sólista a dramaturg opery SND, vysokoškolský pedagóg, prekladateľ libriet (* Smežany, † 6.4.1982 Bratislava) - **105. výročie narodenia**
- 21.10.1896** - Karol BÓRIK - kapitán dobrovoľníkov v slov. povstaní 1848-1849, politik, národovec, spoluzakladateľ MS (* 19.4.1820 Senica, † Beckov) - **115. výročie smrti**
- 25.10.1926** - Vladimír MINÁČ - prozaik, esejista, literárny kritik, redaktor, scenárista, politik, predseda MS (* 10.8.1922 Klenovec, † Bratislava) - **15. výročie smrti**
- 28.10.1896** - Anna HORÁKOVÁ - GAŠPARIKOVÁ - kultúrna a literárna historička, folkloristka, tajomníčka Živeny, správkyňa osobného archívu T. G. Masaryka, pedagogička (* Martin, † 23.2.1987 Martin) - **115 výročie narodenia**

Slovenský literárny ústav Maticy slovenskej,
Krajský školský úrad v Košiciach,
Magistrát mesta Košice
v spolupráci so základnými školami
/ZŠ/ Postupimská 37 v Košiciach a ZŠ Jasov

Vás pozývajú
na 7. ročník krajského matičného festivalu

DOBŠINSKÉHO KOŠICE

27. 10. 2011 (štvrtok)
na ZŠ Postupimská 37 v Košiciach

Recitátori budú súťažiť v troch kategóriách:

1. kategória 2. - 4. ročník
2. kategória 5. - 6. ročník
3. kategória 7. - 8. ročník

Každá škola môže vyslať do každej kategórie po jednom žiakovi. Prihlášky s menom a priezviskom súťažiacého, do ktorej kategórie je prihlásený a názvom rozprávky zasielajte E mailom na zspostupimska@gmail.com, alebo postupimska@centrum.sk, alebo telefonicky na č. 055 7999897, alebo 055 7999899 do 25. 10.2010.

MATICA ROŽŇAVA

Chcete vysloviť svoj názor? Zaslať článok, fotografie, postrehy, alebo čokoľvek iné, čo vás trápi alebo zaujíma?

Napište nám! Dom Maticy slovenskej Rožňava, Letná 42, Rožňava, 048 01
tel. 0918 904 935
e-mail: matica@maticaroznava.sk
www.maticaroznava.sk

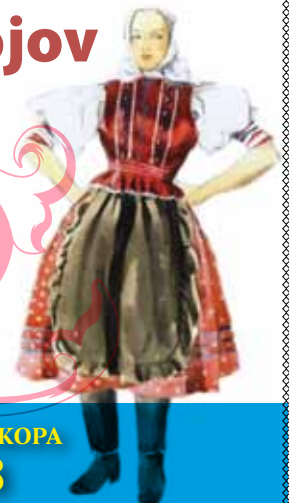
KALENDÁR PODUJATÍ

21.10.2011
Trenčín, Trnava – ruža voňavá
Stretnutie matičiarov 4 krajov,
Gemerské hlasy budú pri tom

5.11.2011
Nížna Slaná
spomienka
na Samuela Ormisa
- slávnostné služby božie
v ECAV

Požičovňa krojov

- kroje z rôznych oblastí
- historické kostýmy
- kostýmy k divadelným hrám
- karnevalové a fašiangové masky
- doplnky, rekvizity a ostatné
- súčasti kostýmov
- scenáre divadelných hier

VOLGOGRADSKÁ 2, MARTIN – PRIEKOPA
tel. 043/42 86 188

slovenské národné noviny

OBJEDNÁVKY A PREDPLATNÉ:
Matica slovenská, Mudroňova 1
036 52 Martin
tel.: 043/401 28 39
e-mail: periodika@matica.sk

Týždenník sa vo svojom aktuálnom čísle 39-40/2011 venuje aj týmto témam:
Krotiteľom megadlžníkov má byť rozpočtový cár – autor článku Jozef Hajster hodnotí Vroclavské stretnutie ministrov financií, ktoré hľadalo odpovede na otázky okolo fungovania eurozóny a jej súčasného stavu a budúcnosti
Chlieb nás každodenný bude čoraz drahší – Dušan Kerný píše o tom, že éra lacných potravín definitívne končí a s cenou obilia budú rásť aj ceny ostatných potravín
Stávame sa inkubátorom Maďarov – autorka článku Eva Zelenayová uvažuje o téme dvojitého občianstva a celkového vnímania tejto problematiky v oboch krajinách a v Európskej únii
Osobnosti Slovenska: Michal Miloslav Hodža
Spravodajstvo z regiónov, mienkotvorné rubriky, matičné informácie a množstvo ďalších informácií nájdete v SNN

slovenské pohľady - október 2011

OBJEDNÁVKY A PREDPLATNÉ:
Matica slovenská, Mudroňova 1
036 52 Martin
tel.: 043/401 28 39
e-mail: periodika@matica.sk

Nanovšie vydanie mesačníka pre literatúru, umenie a život 10/2011 okrem iného prinášajú:

Dušan Kerný: Rôznočítanie
Vincent Šikula: Vtáčik z hniezda vyletel
Ľudovít Hološka: Svedectvo nezameniteľnej osobnej skúsenosti
Július Balco: Ty si Pezinčan? Ja som Modran!
Branislav Hájek: Básne
Miloš Mistrík: Legenda o Jurajovi Jánošíkovi a slovenské poňatie slobody
Alfonsina Storniová: Básne – preložil a poznámku napísal Jaroslav Vlnka
Jozef Banáš: Vlastenec nie je šovinista (rozhovor s Josette Bearovou Hillovou)
Friedrich Hölderlin: Básne – preložil a poznámku napísal Ladislav Šimon
Lajos Grendel: Život dlhý takmer štyri týždne – úvodnú poznámku napísal K. W.
Peter Mišák: Básne
Jelena Gurová: Nebeské ťaviatka – preložil Ján Zambor
Agda Bavi Pain: Básne
Alica Kulihová: Pestrá paleta diel chorvátskej literatúry v uplynulom desaťročí
Ján Bábik: Pochopený až po smrti
Ľuboš Svetoň: Sedem viet o siedmich knihách

časopis slovensko - jeseň 2011

OBJEDNÁVKY A PREDPLATNÉ:
Matica slovenská, Mudroňova 1
036 52 Martin
tel.: 043/401 28 39
e-mail: periodika@matica.sk

Štvrtročník pre Slovensko a slovenský svet prináša:

3	So spoločným zreteľom
4	Rovnocenne po meäi i po praslici
7	Desať ročníkov Pátrania po predkoch
10	Jarmoané koráliky v krajanských pamätných deň
13	Dcéra Dolnej zeme
16	Jánovi Kollárovi v Budapešti po dvesto rokoch
18	Voda, čo slovenský šport drží nad vodou...
21	Rímske pamiatky na Slovensku
24	Malá antológia sochárstva
26	V závetrí najvyšších Tatier
29	Štefan Mlich drôt rešpektuje i pretvára
30	Za zdravím a poznaním
32	Falošnú bryndzu nechcú ani Maďari
34	Ďiariamsky folklór stále príťažlivý
36	Vínne poklady Doroty Pospíšilovej
38	Katarínka olíva
40	Turčianska galéria má novú expozíciu
42	Osudy turistických chat a útulní v Malej Fatre
44	Dozaista: Organista!
45	Na návštevu u dolnozemskeho básnika
46	Galéria pod Viničnou skalou
47	Vítajte doma!

Superbohatá...

dokončenie na str. 3

Zdá sa teda, že hodnotovú demokraciu a zdravý trhový mechanizmus strieda novodobá forma ekonomickej otrokárskej spoločnosti, v ktorej masy zápasia o prežitie, stredná trieda mizne a zopár nepredstaviteľne bohatých z horných desiatich už neryžuje peniaze pre to, aby zabezpečili seba a niekoľko generácií svojich potomkov, ale z honu na milióny si urobili choromyselnú zábavu. Ako keď hráte zaujímavú hru, vediac, že ste za vodou, vyhrali ste, ale aj tak nezmyselne pokračujete.

Poniekto z bohatlíci sa týmto životným štýlom dokonca okázalo predvádzajú na verejnosti. V niektorých stokovitých médiách tak máme unikátnu možnosť „náhodne“ vidieť nagelovaných pajáčikov s atraktívnymi roznoškami (jeden pán si ich dokonca účelovo nabalí, oplodňuje a potom vystavuje v médiách ako bábinky, ulovené vo výhernom automate v hypermarkete). Vidíme luxusné dovolenky hviezdíček a tiežpodnikateľov, nazeráme do ich palácov, ohuruje nás ich bohatstvo a prakticky neobmedzené možnosti.

Samozrejme, nemám nič proti šikovným a úspešným ľuďom. Nemám nič proti tvorbe hodnôt a zisku, ak sú v rozumnej miere. Domnievam sa však, že v spoločnosti by sa malo zmeniť ovzdušie a nazeranie na týchto zbohatnutých ľudí, ako na niečo nečestné a špinavé, lebo inak budeme naďalej sledovať „šťastné“ príbehy, valiace sa za pažerákov všezhravých médií (mimo chodom, tiež v rukách boháčov) a žiť ako tupé stádo pri mediálnych válovoch, krmení pochybným šrotom, informačnou brečkou, reklamou, reklamou na reklamu, štvrtotriednym filmovým odpadom a zbytočnosťami. To všetko pre to, aby sme sa nezaoberali dôležitými otázkami a nevsimli si, že demokraciu strieda superbohatá otrokracia. A pritom, vidina „bytia za vodou“ je pre drvivú väčšinu z nás iba nekonečnou vysnívanou chymérou.

Pretože karty sú už dávno rozdane.

Jaroslav VERLÍK

Matičný snem v znamení zmien...

dokončenie str. 1

Po niekedy búrlivých, ale vecných diskusiách pri prerokovaní a schvalovaní novelizácií stanov MS a návrhu programu MS na rok 2011 – 2013 s výhľadom do roku 2016, následovali závery Snemu MS. Snem ukončil vrúcny spev matičnej hymny „Kto za pravdu horí“, všetkých prítomných.

text: Zlatica HALKOVÁ
foto: Jozef SABO

Rožňavská výprava
v kompletnej
zostave

Riaditeľka Domu Matice slovenskej v Rožňave Zlatica Halková

Zábava na ceste späť---

Predseda
Matice slovenskej
Marián TKÁČ

fotogaléria

Vo vstupnej hale snemu sme si mohli pozrieť alebo kúpiť knihy z produkcie matičného vydavateľstva

Účastníci z Rožňavy na sneme

